

Hotovostní peníze v ČR a eurozóně

Měnové a devizové právo
přednáška

Struktura přednášky

1. Hotovost v ČR

i. Vznik, oběh

ii. Padělání

2. Hotovost v eurozóně

i. Vznik, oběh

ii. Padělání

Hotovost v ČR - emise

- Právní úprava zák. č. 6/1993 Sb. o ČNB
- Zejm. **§ 12 – 22 zákona o ČNB**
- *§ 12 Česká národní banka má výhradní právo vydávat bankovky a mince, jakož i bankovky a mince pamětní*
- ČNB spravuje zásobu bankovek a mincí
- ČNB sjednává tisk a ražbu
- ČNB vyhláškami stanoví nominální hodnoty, platnost, vzhled, vydání od oběhu, atd.

Hotovost v ČR - oběh bankovek a mincí I

- Zák. č. 136/2011 Sb., o oběhu bankovek a mincí
- Vyhl. č. 274/2011 Sb., o provedení zákona o oběhu b. a m.
- Zákon zejm. upravuje
  - Oběh
  - Ochrana
  - Dohled
  - Přestupky

Hotovost v ČR - oběh

- Každý je povinen přijmout tuzemské bankovky a mince bez omezení, ledaže je oprávněn jejich příjem odmítnout
- Odmítnout lze např.:
  - 50 a více mincí
  - Neplatné bankovky a mince
  - Neroztříděné bankovky a mince

Hotovost v ČR - oběh

- Ten, kdo přijímá tuzemské bankovky nebo mince jako plnění vlastní pohledávky, nesmí za jejich přijetí požadovat úplatu
- Není-li dohodnuto jinak, přechází na příjemce převzetím hotovosti odpovědnost za správný počet a pravost
  - To neplatí, pokud příjemce neměl možnost si jejich správný počet a pravost zkontrolovat

Hotovost v ČR - oběh

- Bankovky nevhodné pro oběh
- Banky a směnárník nevrací zpět do oběhu tuzemské bankovky a mince nevhodné pro další oběh a předává je ČNB
- Fyzická osoba s výjimkou směnárníka vrací tuzemské bankovky a mince opotřebované oběhem a běžně poškozené zpět do oběhu
- ČNB a banky bezplatně vymění běžně poškozené tuzemské bankovky a mince za nepoškozené tuzemské bankovky a mince, jestliže jsou celé nebo se jedná o bankovky, jejichž celková plocha je větší než 50%...

Hotovost v ČR - ochrana

- Každý může odmítnout přijetí bankovek nebo mincí, u kterých existuje důvodné podezření, že jsou padělané nebo pozměněné, ledaže je povinen je zadržet
- Směnárník a banky vždy zadrží, vyzve k prokázání totožnosti, předá ČNB
- Např. nezadržení padělaných bankovek směnárníkem či bankou je přestupkem

Hotovost v ČR - prováděcí vyhláška

- Způsoby balení bankovek a mincí
- Standardy zpracování bankovek a mincí
- Popis míry opotřebení
- Postup při zadržování bankovek a mincí
- Postup při výměně

Hotovost v ČR - trestné činy, příklady

- Zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
- § 233 Padělaní peněz a pozměnění peněz
- **(1)** Kdo sobě nebo jinému opatří nebo přechovává padělané nebo pozměněné peníze nebo prvky peněz sloužící k ochraně proti jejich padělaní, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.
- **(2)** Kdo padělá nebo pozmění peníze v úmyslu udat je jako pravé nebo platné anebo jako peníze vyšší hodnoty, nebo
- kdo padělané nebo pozměněné peníze udá jako pravé nebo platné anebo jako peníze vyšší hodnoty,
bude potrestán odnětím svobody na tři léta až osm let.

Hotovost v ČR - trestné činy

- Zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
- § 235 Udávání padělaných a pozměněných peněz
- Kdo padělané nebo pozměněné peníze, jimiž mu bylo placeno jako pravými, udá jako pravé, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.

Hotovost v ČR - trestné činy

- Zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
- § 239 Ohrožování oběhu tuzemských peněz
- **(1)** Kdo neoprávněně vyrobí nebo vydá náhražky tuzemských peněz, nebo
- kdo takové náhražky neoprávněně dává do oběhu,
- bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.
- **(2)** Stejně bude potrestán, kdo
- **a)** bez zákonného důvodu odmítá tuzemské peníze, nebo
- **b)** poškozují tuzemské peníze.

Hotovost v eurozóně - vznik

- Euro v bezhotovostní podobě od 1999
- Bankovky a mince od 2002
- Dne zákonné platidlo v 19 státech (státy eurozóny)
- Všechny státy EU se zavázaly euro přijmout kromě Spojeného království a Dánska

Hotovost v eurozóně - emise

- Emisi provádí ECB a centrální banky států eurozóny (u mincí jen centrální banky států eurozóny)
- Nařízení Rady (ES) č. 974/98 ze dne 3. května 1998 o zavedení eura
- Počínaje 1. lednem 1999 je měnou zúčastněných členských států euro. Měnovou jednotkou je jedno euro. Jedno euro se dělí na sto centů.
- Euro nahrazuje měny jednotlivých zúčastněných členských států podle přepočítacích koeficientů

Je zúčtovací jednotkou

Hotovost v eurozóně - ochrana

- Nařízení Rady (ES) č. 1338/2001 ze dne 28. června 2001, kterým se stanoví opatření nutná k ochraně eura proti padělání
- Článek 6
- Povinnosti úvěrových institucí
- 1. Úvěrové instituce a všechny ostatní instituce, které se účastní třídění a veřejné distribuce bankovek a mincí v rámci své profesionální činnosti, včetně organizací, jejichž činnost spočívá ve výměně bankovek a mincí různých měn, například směnárén, **jsou povinny stahovat z oběhu všechny jimi přijaté eurobankovky a mince, o kterých vědí nebo mají dostatečné důvody se domnívat, že jsou to padělky.** Ihned je předají příslušným vnitrostátním orgánům.

Otázky?

Děkuji za pozornost

JUDr. Johan Schweigl, Ph.D.

Johan.Schweigl@law.muni.cz